

**КІЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія з педагогічної освіти

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ І КОРЕНЦІЇ**

**галузь знань 0101 Педагогічна освіта
спеціальність 5.01010601 Соціальна педагогіка**

КІЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу моніторингу якості освіти
Програма № <u>2336</u>
(підпись) <u>Жильцов</u>
« <u>»</u> 20 <u>16</u> (прізвище, ініціали)

Київ 2016 рік

Робоча програма «Основи психодіагностики і корекції» для студентів галузі знань 0101
Педагогічна освіта спеціальності 5.01010601 Соціальна педагогіка

Розробник: Винар Валентина Іванівна,
викладач циклової комісії з педагогічної освіти Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від «29» серпня 2016 р. № 1

Голова циклової комісії Артюх Л.Л. (Артюх Л.Л.)

© _____, 20___ рік
© _____, 20___ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів: 4,5	Галузь знань 0101 Педагогічна освіта	Нормативна
	Спеціальність 5.01010601 Соціальна педагогіка	
Змістових модулів – 4		Рік підготовки
Індивідуальне науково-дослідне завдання – 1		4-й
Загальна кількість годин - 162		Семестр
		7 8
		Лекції
Тижневих годин:		14 год. 16 год.
7-й семестр: аудиторних – 2,9 самостійної роботи студента – 2,5;	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «молодший спеціаліст»	Семінарські
8-й семестр: аудиторних – 4,2 самостійної роботи студента – 4;		6 год. 8 год.
		Практичні
		8 год. 12 год.
		Модульний контроль
		4 год. 4 год.
		Індивідуальні заняття
		8 год. 10 год.
		Самостійна робота
		32 год. 40 год.
		Вид контролю: екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна програма курсу «Основи психодіагностики і корекції» розроблена з урахуванням вимог щодо удосконалення підготовки соціальних педагогів, які повинні вміти здійснювати психодіагностичну та корекційну роботу у всіх сферах їх практичної діяльності.

На сьогодні нагкопичено певний досвід використання сучасних методів психодіагностики, обробки та аналізу соціальної інформації і проведення відповідно до її результатів корекційної роботи як з окремими клієнтами, так і групами та соціальними інституціями. Тому знання з курсу «Основи психодіагностики і корекції» буде суттєвою допомогою студентам як майбутнім фахівцям з соціальної педагогіки.

Мета курсу: забезпечення майбутніх соціальних педагогів основами психологічних знань із психодіагностичної та психокорекційної психології, озброєння умінням застосовувати на практиці психодіагностичний інструментарій, використовуючи загальні теоретико-методологічні принципи психодіагностики та корекції.

Завдання курсу: ознайомити студентів з класифікацією методів та психометричними основами психодіагностики; проаналізувати специфіку використання тестів, стандартизованих самозвітів та проективних методик; розкрити особливості організації та проведення психодіагностичного обстеження, а також наукового експериментального психологічного дослідження; висвітлити специфіку психодіагностики різних сфер особистості; характеризувати використання психодіагностичного інструментарію в різних сферах соціальної практики; виробити у слухачів ряд практичних умінь та навичок; сприяти становленню професійного мислення соціального педагога; активізувати особистісний та творчий потенціал майбутнього фахівця; формувати професійно-важливу систему знань, умінь і навичок, на яких ґрунтуються психокорекційний складник професійної діяльності соціальних педагогів у різних галузях соціальної психологічної практики.

Знання основних закономірностей та вирішення психокорекційних задач дозволяють вирішувати різноманітні професійні завдання: постановка психологічного діагнозу скарги та проблеми клієнта, проведення аналізу психологічної ситуації клієнта та можливостей її врегулювання надання клієнту необхідної психологічної та психокорекційної допомоги, враховуючи при цьому індивідуальні-типологічні, особистісні, гендерні та вікові особливості клієнта, його психічний стан, соціальний і психологічний статус, обставини життя й розвитку.

В результаті засвоєння курсу студент повинен мати такі предметні **компетенції**:

- .. знання сучасних тенденцій розвитку психодіагностики та психотерапії;
- .. усвідомлення форм і методів взаємодії соціального педагога з іншими суб'єктами навчально-виховного процесу;
- .. уміння співставляти теоретичні, практичні і методичні аспекти діагностичної та корекційної роботи.
- .. знання ключових понять, категорій та методів практичної психології;
- .. розуміння типологій та причин відхилень психічного і особистісного розвитку різних категорій дітей, підлітків, молоді та шляхи їх діагностики та корекції;
- .. уміння правильно з методичної точки зору проводити діагностичні процедури;
- .. здатність дотримуватись методологічних принципів психології в практиці психокорекційної допомоги дітям і підліткам.
- .. розуміння різних підходів та психотехнік діагностичної та корекційної роботи;

- .. застосування принципів та методів шкільної психодіагностики та психокорекції;
- .. розуміння динаміки і структури психодіагностичного та корекційного процесу;
- .. уміння доцільно обирати корекційні методи і програми та правильно їх використовувати;
- .. здатність проведення анкетування, тестування, індивідуальної та групової бесіди, спостереження, розвивальних занять, використання елементів психогімнастики, психотренінгу, ігрової психокорекції;
- .. оволодіння навиками обробки та інтерпретації результатів методик, формулювання відповідних висновків на їх основі;
- .. уміння працювати з комп’ютеризованими психодіагностичними методиками;
- .. оволодіння основами професійної етики.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Психодіагностика як наука та практична діяльність.

Тема 1. Предмет та структура сучасної психодіагностики.

Тема 2. Психодіагностичні методи. Метод тестів у психодіагностиці.

Тема 3. Проективний метод як діагностична процедура.

Змістовний модуль 2. Психодіагностика психічних процесів та емоційно-вольової сфери особистості.

Тема 4. Особливості психодіагностики пізнавальних процесів.

Тема 5. Психодіагностика інтелекту

Тема 6. Психодіагностика здібностей.

Тема 7. Психодіагностика емоційно-вольової сфери особистості.

Змістовний модуль 3. Психодіагностика індивідуально-психологічних властивостей особистості

Тема 8. Діагностика типології та рис особистості.

Тема 9. Психодіагностика темпераменту та характеру

Тема 10. Психодіагностика мотивації

Тема 11. Діагностика міжособистісних стосунків.

Змістовний модуль 4. Психокорекція як базовий складник професійної діяльності

Тема 12. Зміст та структура психокорекції.

Тема 13. Методи, психотехніки, технології практичної психокорекції

Тема 14. Індивідуальна і групова психокорекція

Тема 15. Психокорекція дитячо-батьківських і сімейних відношень

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		лекції	сем.	пр	пк	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Психодіагностика як наука та практична діяльність.							
Тема 1. Предмет та структура сучасної психодіагностики.	10	2	2			2	4
Тема 2. Психодіагностичні методи.	8	2					6
Тема 3. Метод тестів у психодіагностиці. Проективний метод як діагностична процедура.	10	2				2	6
Модульна контрольна робота №1	2				2		
Разом за змістовим модулем 1	30	6	2		2	4	16
Змістовий модуль 2. Психодіагностика психічних процесів та емоційно-вольової сфери особистості.							
Тема 4. Особливості психодіагностики пізнавальних процесів.	10	2		2		2	4
Тема 5. Психодіагностика інтелекту	10	2	2	2			4
Тема 6. Психодіагностика здібностей.	10	2		2		2	4
Тема 7. Психодіагностика емоційно-вольової сфери особистості.	10	2	2	2			4
Модульна контрольна робота №2	2				2		
Разом за змістовим модулем 2	42	8	4	8	2	4	16
Усього годин за семestr	72	14	6	8	4	8	32
Змістовий модуль 3. Психодіагностика індивідуально-психологічних властивостей особистості							
Тема 8. Діагностика типології та рис особистості.	12	2	2	2			6
Тема 9. Психодіагностика темпераменту та характеру	10	2		2		2	4
Тема 10. Психодіагностика мотивації	10	2		2		2	4
Тема 11. Діагностика міжособистісних стосунків.	12	2	2	2			6
Модульна контрольна робота № 3	2				2		
Разом за змістовим модулем 3.	46	8	4	8	2	4	20
Змістовий модуль 4. Психокорекція як базовий складник професійної діяльності							
Тема 12. Зміст та структура психокорекції.	10	2	2			2	4
Тема 13. Методи, психотехніки, технології практичної психокорекції	10	2		2			6
Тема 14. Індивідуальна і групова психокорекція	10	2	2			2	4
Тема 15. Психокорекція дитячо-батьківських і сімейних відношень	12	2		2		2	6
Модульна контрольна робота № 4	2				2		
Разом за змістовим модулем 4.	44	8	4	4	2	6	20
Усього годин за семestr	90	16	8	12	4	10	40
Усього годин за курс	162	30	14	20	8	18	72

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет та структура сучасної психодіагностики.	2
2	Психодіагностика інтелекту.	2
3	Психодіагностика емоційно-вольової сфери особистості.	2
4	Діагностика типології та рис особистості.	2
5	Діагностика міжособистісних стосунків.	2
6	Зміст та структура психокорекції.	2
7	Індивідуальна і групова психокорекція	2
	Разом	14

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості психодіагностики пізнавальних процесів.	2
2	Психодіагностика інтелекту.	2
3	Психодіагностика здібностей.	2
4	Психодіагностика емоційно-вольової сфери особистості.	2
5	Діагностика типології та рис особистості.	2
6	Психодіагностика темпераменту та характеру	2
7	Психодіагностика мотивації	2
8	Діагностика міжособистісних стосунків.	2
9	Методи, психотехніки, технології практичної психокорекції	2
10	Психокорекція дитячо-батьківських і сімейних відношень	2
	Разом	20

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва тема	Кількість годин	Кількість балів
1	Предмет та структура сучасної психодіагностики.	4	5
2	Психодіагностичні методи. Етичні аспекти психодіагностики	4	5
3	Метод тестів у психодіагностиці. Проективний метод як діагностична процедура.	4	5
4	Особливості психодіагностики пізнавальних процесів.	5	5
5	Психодіагностика інтелекту	5	5
6	Психодіагностика здібностей	5	5
7	Психодіагностика емоційно-вольової сфери особистості.	5	5
8	Діагностика типології та рис особистості.	5	5
9	Психодіагностика темпераменту та характеру	5	5
10	Психодіагностика мотивації	5	5
11	Діагностика міжособистісних стосунків.	5	5
12	Зміст та структура психокорекції.	5	5
13	Методи, психотехніки, технології практичної психокорекції	5	5
14	Індивідуальна і групова психокорекція	5	5
15	Психокорекція дитячо-батьківських і сімейних відношень	5	5
	Разом	72	75

Навчально-методична карта дисципліни «Психодіагностика та психокорекція».

Разом: 162 год, лекції – 30 год, семінарські заняття – 14 год, практичні заняття – 20, індивідуальна робота – 18 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 72 год.

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Основи психодіагностики і корекції» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних і семінарських занять.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-психологічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 8.1, 8.2 і 8.3.

Таблиця 8.1

Критерії оцінювання ІНДЗ (науково-психологічного дослідження у вигляді реферату)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	3
2.	Складання плану реферату	3
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	15
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	3
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	3
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	3
Разом		30

Таблиця 8.2

**Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-психологічного дослідження у вигляді презентації PowerPoint)**

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1	Формульовання мети, завдань та визначення методів дослідження	5
2	Наявність плану викладення матеріалу	3
3	Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10
4	Охайність, продуманість, логічність і послідовність побудови презентації, наявність ілюстративного матеріалу	5
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	4
6	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний слайд, план, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел)	3
Разом		30 балів

Таблиця 8.3

**Критерії оцінювання ІНДЗ
(у вигляді психологічного дослідження)**

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1	Опрацювання змісту та методики дослідження базової психологічної якості особистості	10
2	Проведення діагностичного дослідження	10
3	Здійснення аналізу результатів дослідження та напрацювання висновків	10
Разом		30 балів

Орієнтовна тематика ІНДЗ

1. Психодіагностика та психокорекція обдарованості та креативності особистості.
2. Діагностика пізнавальних процесів і рівня психічного розвитку в ранньому віці.
3. Діагностика пізнавальних процесів і рівня психічного розвитку в дошкільному віці.
4. Діагностика пізнавальних процесів і рівня психічного розвитку в молодшому шкільному віці.
5. Діагностика пізнавальних процесів і рівня психічного розвитку в підлітковому та юнацькому віці.
6. Особливості психокорекції сімейних взаємовідносин між батьками та дітьми.
7. Психодіагностика та психокорекція акцентуацій характеру в підлітковому віці.
8. Психодіагностика та психокорекція дитячої агресивності.
9. Психодіагностика та психокорекція агресивності в підлітковому та юнацькому віці.
- 10.Психодіагностика та психокорекція шкільної тривожності.
- 11.Особливості психодіагностики та психокорекції самооцінки в підлітковому віці.
- 12.Особливості та роль казкотерапії в психокорекції ній роботі.
- 13.Арттерапія як метод психокорекції.
- 14.Іграптерапія як метод практичної корекції. Особливості психокорекційного впливу в іграптерапії.
- 15.Використання малюнкових технік у психодіагностиці. Психодіагностична сутність психомалюнку.
- 16.Методи психодіагностики і корекції девіантної поведінки у дітей і підлітків.
- 17.Методи психодіагностики та психокорекції соціально-педагогічної запущеності дітей.
- 18.Психокорекційна допомога дітям у випадках шкільної дезадаптації.
- 19.Психодіагностика емоційного інтелекту та особливості психокорекційної роботи .
- 20.Психодіагностика, психокорекція комунікативних та організаторських здібностей.
- 21.Дослідження та особливості вольової саморегуляції особистості.
- 22.Психодіагностика та психокорекція міжособистісних взаємовідносин в учнівському колективі.
- 23.Психодіагностика та психокорекція потребнісно-мотиваційної сфери особистості.
- 24.Психодіагностика та психокорекція самосвідомості, само відношення та самооцінки особистості.
- 25.Особливості психодіагностики та психокорекції в профорієнтаційній роботі
- 26.Діагностика та психокорекція психологічної готовності дитини до школи.
- 27.Психологічні особливості дітей групи ризику, їх діагностика та психокорекція.
- 28.Психодіагностика та психокорекція психічних станів особистості.
- 29.Бібліотерапія як вид психокорекції.
- 30.Психодіагностика особливостей мотиваційної готовності дітей до шкільного навчання.
- 31.Соціоніка. Особливості психодіагностики соціонічних типів особистості.
- 32.Особливості психодіагностики ціннісних орієнтацій студентської молоді.
- 33.Психодіагностика сім'ї і корекція сімейного виховання.

9. Методи контролю

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

Методи письмового контролю: письмове тестування, ведення таблиці, модульна контрольна робота.

Методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи	обов'язкова кількість виконаних завдань за курс	максимальна кількість балів за всі види роботи
1. Відвідування лекцій	1	15	15
2. Відвідування практичних занять.	1	10	10
3. Відвідування семінарських занять.	1	7	7
4. Виконання завдання для самостійної роботи	5	15	75
5. Робота на практичному занятті	10	10	100
5. Робота на семінарському занятті	10	5	50
6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)	30	1	30
7. Виконання модульної контрольної роботи	25	4	100
Всього			387
Екзамен			
Коефіцієнт	6,45		

Шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, <u>незначними недоліками</u>
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для <u>подальшого навчання або професійної практики</u>
E	60-68 балів	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення

11.Методичне забезпечення

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ схематична наочність;
- ✓ електронний психологічний інструментарій;
- ✓ збірка психологічних завдань.

12. Очікувані результати.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:

- розуміти динаміку і структуру психодіагностичного та корекційного процесу;
- усвідомлювати зв'язки теоретичних проблем психодіагностики з психологічною практикою;
- вміти визначати точність, надійність та валідність методик у процесі їх відбору для конкретного психодіагностичного обстеження;
- орієнтуватися в різноманітних видах тестів, відбирати методи для проведення певного типу дослідження, усвідомлювати їх доцільність, обмеження та переваги;
- визначати якою мірою стандартизовані самозвіти, тестові норми можна застосовувати в певному культурному середовищі, з даним контингентом;
- методично правильно проводити анкетування, тестування, індивідуальні та групові бесіди, спостереження, психокорекційні заняття з використанням елементів психогімнастики, психотренінгу, ігрової психокорекції та інших методів;
- володіти навиками обробки та інтерпретації результатів методик, формулювання відповідних висновків на їх основі;
- проводити адаптацію та перевірку тестів по основних психометричних критеріях;
- уміння співставляти теоретичні, практичні і методичні аспекти діагностичної та корекційної роботи.

13. Рекомендована література.

Базова:

1. Галян І.М. Психодіагностика: навчальний посібник / Ігор Михайлович Галян. — 2-ге вид., стереотип. — К.: Академвидав, 2011. — 464 с. — (Серія «Альма-матер»).
2. Мельничук О.Б. Психологічна діагностика: навчальний посібник для студентів подвійних спеціальностей із спеціальністю «Практична психологія»- Київ: Каравела,2013. – 316 с.
3. Самошкіна Л.М., Лазаренко В.І. Психодіагностика: навчальний посібник / Л.М.Самошкіна, В.І.Лазаренко. – Д.: РВВ ДНУ, 2011. – 44 с.
4. Психодіагностика. Навчальний посібник для студентів соціологів / уклад. Ю.В. Кушнір; відпов. ред. В. П. Кушнір– Донецьк: КиЦ, 2012. – 346 с.
5. Поліщук С.А. Методичний довідник з психодіагностики [Текст]: навчально-методичний посібник / С.А.Поліщук. - Суми: Університетська книга, 2009. - 442 с.

Додаткова:

1. Терлецька Л., Главник О. Психодіагностика: Навч. посіб.- К.: Шкільний світ, 2002.
2. Фурман А.В. Психодіагностика особистісної адаптованості. – Тернопіль: Економічна думка, 2003.
3. Яценко Т.С. Психологічні основи групової психокорекції. - Навч. посібник. - К.: Либідь, 1996. - 264 с.

14.Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О.Сухомлинського
www.dnpb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>
4. Психологічний словник <http://psi.webzone.ru/>
5. Словник психологічних термінів <http://psychology.proektsb.ru/>
6. Бібліотека Інституту Психотерапії та Клінічної Психології
<http://www.psyinst.ru/library.php>